

ABONAMENTUL
 un an . . . 24 Cor.
 jum. an . . . 12
 o lună . . . 2
 Anul de Duminică
 un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . . . 10 Cor.
 Anul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Patriarhul din Carloviț.

Cetind rătăcirile tendențioase în »Tri-
 buna« Nr. 9, cuprinse în răspunsul I. P. S.
 patriarhului Lucian Bogdanovici la acți-
 oarea judecătorească, pornită de mitropolia
 ortodoxă română pentru manăstirile: *Bezdin*,
Sângeorge și *Meșici*, ne simțim obligați a
 contribui cu câteva date, cari sunt în stare
 să combată acele aserțiuni curioase sârbești.
 În Zagreb a apărut acum în tipar acuza-
 țiunea, pe care a rădicat-o procurorul r.
 din Zagreb în 12 Ianuarie 1909 contra dlui
 Adam Pribicevici și celorlalți 52 tovarăși
 pentru crima de înaltă tradare. Toate zia-
 rele slave aduc această acuzațiune numai
 țările românești nu, cu toate că chiar noi
 români am trebui să ne interesăm foarte
 mult de conținutul acestei acuzațiuni, care
 în privința etnografică desvălește fapte, pe
 cari mulți călători români nu le-au auzit
 poate nici odată. Acuzați sunt toți sârbii de
 lege greco-orientală în etate de 25—40 ani.
 În motivarea acuzațiunii se zice: »Înainte
 de câteva decenii nu s'a știut în Croația și
 Slavonia de nume *sârbesc*, căci poporul de
 lege greco-orientală a numit legea sa *legea*
valahă. Până la acel timp, legea aceasta nu
 a numit *ortodoxă-sârbească*, și poporul de
 această lege nu s'a numit *popor sârbesc*.
 Elementul greco-oriental din aceste țări, fără
 considerare dacă originea lui e *autohtonă*
 sau *românească* sau *grecească*, a început să
 se numească *popor sârbesc*. Istoria dove-
 dește însă că poporul de lege greco-orien-
 tală din Croația și Slavonia nu e de origine

*sârbească, ci că acest popor e în mare parte
 de origine română, după naționalitate valah,
 mai cu seamă în comitatul Bjelovar — Cri-
 jevaț, în județul muntos lângă Gomirje, în
 Moravița, și în partea nordică a comitatului
 Lika-Krbava. Aceasta ne dovedea și
 numele de familie a acestui popor, care nu se
 află la sârbi, căci astfel de nume nu pot
 nici se fie după natură nume sârbești!...*

În acest senz se combate și mai departe
 în acuzațiunea amintită existența sârbilor în
 Croația și Slavonia, reamintind credincioși-
 lor de legea greco-orientală, *că ei nu sunt
 sârbi, ci valahi (români)*. În urma acestei
 »vătămări« a mândriei naționale sârbești s'a
 prezentat zilele trecute I. P. S. S. patriar-
 hului Lucian Bogdanovici la dl ministru pre-
 ședinte Wekerle, ca să protesteze contra a-
 serțiunilor din acuzațiunea procurorului din
 Zagreb.

După ziare, ar fi zis dl Wekerle, că el
 nu aprobă acele aserțiuni, adecă, că sârbii
 din Croația și Slavonia ar fi în cea mai
 mare parte de origine românească.

În privilegiul împăratului Leopold dela 6
 Aprilie 1690 și 21 Octomvrie 1690 nu se
 află însă nicidecum numele de *Valahi*
Rasciani ci se află numai numirea *Valahi*
Rascinos vulgo-Valachos, »Valachicae sau
 Rasciane gentis«, »populos Valachicos sive
 Rascianos«, »Valachi sau Rasciani schizma-
 tici« etc. Țara »Rascia« s'a numit totdeauna
 »*Vlahul bătrân*« (Stari Vlah), până în evul
 mediu însă s'a numit *Dardania*, pentru că
 a fost populată exclusiv de români.

Întărirea împăratului Leopold I. din 30

Martie 1688, prin care *Longin Raici* e re-
 cunoscut de vladică unit în Sirmia zice:
 Episcopus *Valachorum* sive *Rascianorum* în
 Sirmio habitantium. (I. Fiedler, Beiträge zur
 Union der Walachen in Slavonien und Syr-
 mien«, Wien 1867 p. 18).

Scriitorul acestor șire a auzit dela sârbii
 bătrâni din *Irig* (Sirmia), că acolo înainte
 cu 80 ani se cântă la o strană sârbește și
 la alta românește, până nu s'au is'at bătăi
 între sârbi și români.

Din acuzațiunea amintită am văzut, că
 existența românilor în Croația și Slavonia
 o susține și procurorul din Zagreb, care își
 bazează motivarea pe monumente istorice.
 Documentele din anii 1325—1486, lucrările
 lui Ljubici; Schwandtner, Script. rerum Hun-
 gar. III. 747, arhiv. pentru istoria slav. de
 sud VII, 41, Statutul din Poljice § 10;
 lura r. de Kukuljevici și Acta croatica 3.
 97, 102, 106, 172, amintesc numai pe *Va-
 lahi* în Croația, cari aveau constituțiune
 proprie, »*legea valahă*«, căpitani proprii:
chinezi, vladici, voevod, și că $\frac{2}{3}$ mergeau
 la oaste cu notabilii croați (Starine XXVII
 221 și Lopașici, Urbari I).

Nu numai patriarhul din Carloviț zice că
 strămoșii românilor erau niște »păstori pri-
 begi și tăietori de lemne«, cari n'aveau nici
 idee de solidaritate religioasă, și că românii
 nu sunt băștinași în Ungaria. Despre sârbi
 zice însă că ei au adus cultura în Ungaria,
 ei au întemeiat comerțul și industria, ei au
 apărât țara împotriva turcilor!... Alți savanți
 sârbești susțin însă contrarul; ei zic că cul-
 tura între sârbi au răspândit-o *românii ma-*

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Guy de Maupassant.

Ingerul cimitirului.

Prânzul se sfârșise în micul cerc de prieten.
 Erau cinci bărbați bine situați, toți cinci în vâr-
 stă mai înaintată. Ei aparțineau celor mai bune
 cercuri din societate, trei erau căsătoriți, iar cei-
 lalți doi rămăseseră burlaci. Pentru împropăta-
 rea amintirilor din tinerete ei obișnuiau să se
 întrunească odată în fiecare lună la un prânz.
 După ce gâtau cu mâncarea, începeau să pove-
 stească și poveștile de felul acesta de multe-ori
 înceau până târziu noaptea. Acestea erau poate
 cele mai frumoase nopți din viața lor, căci ei
 rămăseseră buni prietini și cu drag lua fiecare
 parte la acest prânz. Conversația le era întrete-
 nută cu tot ce interesa și mișca Parisul.
 Cel mai vesel dintre cei cinci prietini era Iosif
 de Bardon. El nu se căsătorise și trăia o viață
 fantastică de adevărat parisian, fără să fie însă
 un om desfrânat. Avea în sine ceva vesel, ju-
 venil — nu era încă nici de 40 de ani. Om de
 lume în adevăratul înțeles al cuvântului, era plin
 de spirit, de o cultură vastă, fără să pozeadă
 însă temeinice cunoștințe în domeniul unei științe.
 Din tot ce vedea, din orice aventură ce o
 avea, el știa să facă un roman întreg sau o mică
 anecdotă și observările filozofice sau umoristice
 ce le făcea el, l'au făcut renumit în tot orașul
 ca pe un om foarte inteligent.
 La prânzul prietinelor săi mai cu seamă el în-
 ținea conversația. Prietini săi erau dedați ca

fără să-l roage, să le povestească totdeauna câte
 o aventură nouă. Cu țigărele în gură, cu coa-
 tele răzimate pe masă și cu un pahar de șam-
 panie înainte, el se simțea în elementul său, ca
 și o călugăriță în paradis, ca un pește în vasul
 cu apă. Deodată el rupse tăcerea zicând: Zilele
 trecute mi-s'a întâmplat ceva unic în felul său!«

Și aproape într'un glas îl rugară prietenii:
 »Povestește-ne și nouă!«

— Cu plăcere — zise el.

— Voi știți că mie îmi place foarte mult să
 cutreier orașul ca și unul care continu umblă
 numai după rarități. Observ pe toți cari trec pe
 lângă mine, nimic nu se poate întâmpla ca să
 nu fiu și eu de față și văd tot ce se întâmplă.

Așa cutreieram și într'o după amiază frumoasă
 de Septembrie străzile Parisului. Doriaș să mă
 aflui în societatea vr'unei femei drăguțe. În ast-
 fel de cazuri — cum bine știți — lași să-ți treacă
 pe dinaintea ochilor sufletești întreaga galerie de
 cunoștințe, fac comparații între una și alta, cum-
 pănești grațiile fiecăreia și în fine dupăcum ești
 dispus, te hotărăști pentru una sau pentru alta.
 Câteodată însă pe un timp așa de frumos, cu
 soare cald, îți trece toată pofta de a face vizite.

Așa s'a întâmplat și cu mine în ziua aceea.
 Apărându-mi o țigăretă, umblam fără nici un
 gând pe străzile cele mai depărtate ale orașului.
 În fine m'am hotărât să merg la cimiterul Mont-
 martre.

Îmi face o plăcere deosebită să vizitez câte un
 cimiter. El mă dispune spre melancolie, și eu de
 multeori am lipsă de o dispoziție melancolică.
 Și afară de asta în cimiter odihnește câte un bun
 prieten, dela care ne-am luat pe veci adio. Din

timp în timp îi vizitez regulat. Tocmai cimiterul
 Montmartre adăpostește în sine o fermecătoare
 femeie, de care îmi plăcea mult odată, pe vremuri.
 Ea a fost iubita mea, și gândul la ea de multe-
 ori mă chinuiește, mai mult chiar decât pot să
 vă spun, și trezește în mine dureroase aduceri
 aminte. Când mi-se întâmplă așa ceva, mă duc
 la Montmartre, la mormântul ei. Pentru ea toate
 au luat un sfârșit.

Dar nu numai pentru aceasta mi-e drag cimi-
 terul. Când mă aflui în el, mi-se pare că mă aflui
 în mijlocul unui oraș uriaș cu niște locuitori
 foarte ciudați. Te cugeți că acolo își au adăpo-
 stul generații peste generații dintre locuitorii de-
 odată ai Parisului, încetușăți pentru totdeauna
 între cei patru pereți strămti ai mormântului, de-
 asupra căruia se ridică un monument sau o cruce,
 pe când cei rămași în viață au lipsă de atâta loc
 și fac atâta larmă.

Și de multe-ori un astfel de cimiter cu toate
 monumentele lui este tot așa de interesant ca un
 muzeu. Monumentul de pe mormântul lui Ca-
 vignax mi-a dat mult de cugetat, sincer mărtu-
 risind, fără să-l compar cu cap d'opera lui Jean
 Goujon: Louis Brézé dormitând în capela sub-
 pământeană a catedralei dela Rouen. Da, domnii
 mei, acesta-i punctul de plecare al întregii no-
 stre arte moderne-realiste. Acest cadavru care e
 atât de fidel încât îți inspiră groază și membrele
 fără de viață, care ți se pare că se sbuciumă încă
 în chinurile morții, toate acestea sunt cu totul
 tot altceva decât pietrele mizerabile cari se pun
 în ziua de azi la morminte.

La Montmartre poți apoi să admiri grandiosul
 mormânt al lui Bandin, apoi al lui Gautier și

cedoneni. Invăţatul sârbesc şi rectorul universităţii din Belgrad Dr. I. Cvijic zice vorbind despre cultura română-bizantină, pe care o răspândiau românii macedoneni în peninsula balcanică, că prin comercianţi, meseriaşi, cărauşii şi birtaşii români a fost răspândită cultura până în zilele noastre chiar şi în Sirmia, Banat şi Bačka. (Naselja srpskih zemalja, Belgrad 1902 I. p. XXVIII şi XXIX.) Despotul sârbesc George Brancovici aliat cu regele Ladislau a luptat contra turcilor în anii 1440—1443.

În cronicile sârbeşti stă scris: »In anul 6951 (1443) a chemat despotul pe regele Ladislau şi pe Iancul (Ioan Huniadi), şi au luptat până la Zlatiţa«. Într'un cântec naţional sârbesc (V. Karagjici, Primjeri srpsko-slovenske narodne pjesme, Viena 1857) a Huniadi) către Gheorghe a Ma-

schimbăm, Dă tu vozi, goi, desculţi în lu îţi voi da 300 Magyari, sub arme lucitoare, Şi-ţi voi da ou de Români. (I dac'u ti seset Karavlaa)«...

Din aceste câteva spicuri se vede clar organizaţia, cultura şi vitejia românilor, pe care patriarhul Lucian Bogdanovici o contestează la români, socotind aceste însuşi nobile şi virtutea naţională, ca un patrimoniu sârbesc.

Ne cuprinde o indignare văzând, că şi capul bisericii sârbeşti din Carloviţ a pornit în urma exclusivismului naţional. Din răspunsul patriarhului Bogdanovici din

ar romaniza pe sarbi respective duigari, canu toată lumea ştie, cum din zi în zi se pierde neamul românesc în partea nordestică a Serbiei.

E trist de tot când şi propovăduitorii evangheliei se servesc de argumente, cari sunt în stare să provoace mâhnire, ură

Murger. Acolo am aflat zilele trecute o cunună săracăcioasă de flori artificiale. Cine s'o fi pus acolo, — poate că ultima grisetă, care va fi acum o babă bătrână, ajunsă soţia vr'unui portar de prin apropiere? Mica statuă dela Millet e frumoşică, a ieşit însă din modă. O Murger, tu adevărat poet al tinereţii!

Când am intrat în cimitir, de-odată mă cuprinse o mare tristeţe; eră însă numai jalea ce o simt cei vii în locul acesta când îşi zic: »Nu e tocmai vesel aici, dar până voi ajunge şi eu în el, mai e timp«.

Sentimentul morţii pe care-l aduce cu sine atmosfera aceasta jilavă şi călduţă, îmbibată de mirosul florilor ce mor, lumina spălăcită a soarelui de toamnă, toate acestea contribuiau ca sentimentul tristeţii şi al singurătăţii să ia proporţii tot mai mari, apărându-mi locul acesta, unde numai morţii locuiesc, într'o lumină poetică.

Încet-încet înaintam în oraşul mormintelor, unde locuitorii stau atât de aproape unii de alţii şi vecinii totuşi nu se cunosc, unde nu mai poţi petrece nopţi de iubiri, nici nu poţi ceti ziare. Am început apoi să cetesc inscripţiile singuratice. Aceasta e una din cele mai plăcute ocupaţiuni din câte cunosc. Nici Labiche, nici Melhae nu m'au făcut să râd atâta cât m'a făcut să râd limba mormintelor. În loc să cetiţi pe Paul de Kock ar trebui să studiaţi odată aceste table de marmoră, pe cari rudele dau expresie durerii lor după cei morţi, doririlor de bine pentru viaţa din lumea cealaltă şi speranţei că se vor revedea odată — oh, ce fătarnici!

Mai mult îmi place partea cea mai îndepărtată a cimitirului, unde sub chiparoşii puternici îşi

şi persecuţiuni între neamuri de o lege, cari au trăit atâtea secole laolaltă ca fraţi adevăraţi, şi au avut nevoie unii de alţii. Şi patriarhul din Carloviţ ar trebui să ştie, că prin ură naţională nu se poate cu lege nici un folos patriotic. Mihail.

Conferinţa clubului. Clubul deputaţilor naţionalişti a ţinut aseară o conferinţă sub prezidenţia dlui Dr. Teodor Mihali. După un interesant schimb de păreri asupra situaţiei politice, s'a desbătut mai pe larg atitudinea pe care s'o observe partidul la discuţia în special a proiectului reformei dărilor. La fiecare paragraf vor luă cuvânt mai mulţi deputaţi naţionalişti. De-asemena s'a hotărât, că partidul va duce o luptă demnă şi energică împotriva proiectului referitor la congruă, care se va pune cât de curând în discuţie.

Wekerle în Viena. Prim-ministrul Wekerle va fi primit azi în audienţă de către Majestatea Sa. Acestei audienţe nu i-se dă o importanţă politică deosebită. Probabil, că Wekerle va raporta M. Sale numai despre hotărârile, cari s'au adus în consiliul de miniştri, ţinut Sâmbătă.

Obstrucţia cehilor. Zilele acestea camera austriacă va începe discuţia asupra proiectului referitor la *egala îndreptăţire a limbilor*. Ministrul preşedinte austriac, baronul Bienert, s'a şi prezentat ieri în audienţă la Majestatea Sa, ca să ceară sancţiunea prealabilă. Se crede, că *cehii vor*

Adunarea. — Banchetul. — Balul.

Serbările Asociaţiunii din Arad, care vor avea loc la 11 Februarie promit a fi strălucite. Din toate părţile locuite de români din Sibiu, Cluj, Timişoara, Oradea-mare,

dorm somnul de veci generaţiile bătrâne. În curând însă se vor tăia şi aceşti arbori frumoşi, cari îşi scot nutremântul lor din trupurile morţilor, se vor tăia ca să facă loc altor morţi.

Umblasem deja câţva timp şi mi recăpătasem buna dispoziţie. Încetul cu încetul însă mă plictisise şi m'am hotărât în fine să fac vizita obişnuită micii mele prietene. La vederea mormântului ei inima mi-s'a strâns de durere. Sărmană adorată, — tu erai atât de drăgălaşe, atât de frumoasă şi m'ai iubit atât de mult — şi acum ce a-şi vede, dacă aşi putea arunca o privire în mormântul tău!

Aşa am stat mult timp, răzimat de grilajul de fier, mărturisindu-i tot chinul meu. Ştiam că ea nu mă poate pricepe. Când am voit să merg mai departe, am văzut pe mormântul învecinat o femeie îngenuchiată. Eră în doliu profund, lungul vâl de zăbranic eră dat la o parte şi sub vâlul cel negru lucea părul ei blond, care îi încunjură căpşorul frumos ca şi soarele de dimineaţă când iese dintre nouri. — Am stat în loc.

Se vede bine că o mare supărare o adusesse acolo. Îşi îngropase faţa în palme, mută şi nemişcată ca o statuă, se dase cu totul durerii. Ochii ei erau strâns închişi, ca şi când ar fi răţâcit prin noaptea întunecată a aducerilor aminte dureroase. Îşi făcea impresia că îşi ia adio dela lume, voind să vorbească numai cu mortul, pe care-l plângea.

Un tremur îi străbătu tot corpul, ca şi trunchiul unui arin svelt mişcat de vânt, plângea. Plângea întâi încet — apoi tot mai tare, aşa încât capul şi umerii ei tresăreau în mişcări dese şi scurte. De-odată deschise ochii — frumoşii ei

Oraviţa, Deva, Beiuş şi chiar din Braşov s'au anunţat oaspeţi.

Din comitatul nostru, nu va lipsi, creşterea nici un fruntaş, nici un preot, nici un văditor şi nici ţăranii mai de frunte, pentru dânsii participarea la adunarea Asociaţiunii aradane este chiar obligatoare.

Adunarea se va ţine la 11 ore. Locul de adunare se va hotărî mai târziu. O deputaţie va invita pe P. S. Sa Episcopul Ioan Papp, preşedintele de onoare al Asociaţiunii la şedinţă, care va urma apoi a se desfăşura. La sfârşitul şedinţei dl Gheorghe Popovici dactor la „Tribuna“ îşi va desvolta conferinţa despre limba noastră literară Ungaria.

După adunare va avea loc banchetul dela „Crucea Albă“. De oarece se prezintă ca va fi afluenţă mare, rugăm pe cei ce doresc a lua parte la banchet să binevoiască anunţa cel mai târziu până în 6 Februarie, altfel se expun a nu mai afla loc.

Anunţările se vor face la dl Dr. J. Marşeu avocat Arad.

Splendid promite a fi îndeosebi banchetul. Sunt ani mulţi de când nu s'a mai jucat bal de elită în Arad şi se ştie că în vremuri balurile din Arad erau cele vestite.

D'aceia elita societăţii noastre de tineri îşi va da întâlnire la acest banchet.

Comitetul este informat că vor sosi din Birchiş, Sibiu, Braşov, Cluj, Deva, Oradea-mare, Timişoara, Lugoj, Oraviţa, Lipova şi alte centre româneşti.

Vom avea oaspeţi distinşi, sperăm şi din România. Balul va avea loc seara la sala dela „Crucea-Albă“.

Oaspeţii cari sosesc din departări rugaţi a-se anunţa dlui Dr. Cornel Marşeu avocat Arad, pentru a li-se rezerva locurile la oteluri.

ochi plini de lacrimi, în a căror privire eră asemenea nebuniei. Ca trezită din un vis şi înspăimântată, ea privi în jurul său. Mă servă şi ruşinată îşi acoperi din nou faţa în lăşi răzîmă apoi capul de crucea de marmură plângând şi suspinând. Întâi gemea încet, tot mai tare, până când faţa ei atinse marmura cea rece şi ea rămase nemişcată, ca şi când fi pierdut conştiinţa.

M'am repezit la ea, i-am frecat palmele suflă în pleoape, şi într'aceea am aruncat o privire la inscripţie. Eră scurtă şi simplă: odihneşte Louis Theodore Carrel, căpitan marină. Răpus de o mână duşmană la Toamnă. Odihnească în pace!

Murise aşadară numai cu câteva luni în urmă. Eram adânc emoţionat, şi mi-am reînchipuit în minte toate lucrurile de a trezi, cari nu rămăseră în realitate. Îşi veni în fire. N'am putut să-mi ascundem şi dela prima ei privire am observat că ea va rămâne nerecunosătoare. Aşa s'a şi întâmplat căci, cu ochii plini de lacrimi şi în vârtă scurte, întrerupte ici-colo de suspine, mi-a povestit istoria ei. Cum căzuse bărbatul ei la război după un an dela căsătorie, şi se luaseră din nou bătălii — ea nu avea nici tată nici mamă şi se putea pune numai de o zeatre modestă.

Eu am mângăiat-o şi am liniştit-o, şi apoi să se scoale, am ridicat-o aproape şi i-am spus:

— Nu mai rămâne aici, vino!
— Nu pot umbla, zise ea încetinel.
— Te voi sprijini.
— Mulţumesc, eşti prea bun, se vede că d-ta ai venit aici să plângi pe un mort, care f.

Apostolii satelor noastre.

De bună seamă suntem înțelegi că țintim la preoțimea și învățătoria noastră dela sate, — la aceea tagmă de cărturari, cari au *chiamarea* de a fi luminătorii și povățuitorii fraților dela sate și îndrumătorii spre zile mai bune...

Ne preocupă soarta lor și felul cum își fac apostolia, cu atât mai vărtos, cu cât realitatea vieții ne lasă tot mai îngândurați asupra nădejduitei bunătați a zilei de mâine.

Și dacă în mâna lor — a acestor apostoli ai satelor — este cheia unei situații mai favorabile, — oare nu ar fi un păcat strigător la cer, ca aceștia să rămână, ca astăzi, în cele mai multe cazuri doară, pradă desorientării și nepurtării de grije, astăzi când semnatura timpului este tocmai *organizarea forțelor și sistematizarea muncii* în serviciul binelui obștesc?!

Cultura și civilizația satelor noastre, în înțelesul curat și nobil, se razimă pe acești stâlpi, pe cari nu odată îi doboară suflarea celeilalte culturi, care nu e a noastră și este astăzi așa de cu putere impusă, până la siluirea sufletului. Vrem să trăim în — și prin cultura noastră? N'avem decât să alimentăm *conștiința misiunii și datorinței* de apostolie a preoțimei și dascălimei noastre.

N'avem, decât să stăruim, ca conștiințele și forțele lor să se oțelească și să se pună în lucrare, și să nu-i lăsăm să ni-i înghită patriarhala singurătate a vieții dela sate, care, mai ales în lipsa de mediu cultural al satelor, ușor îi poate împinge pe povârnișul — rustificării.

... Precum a și împins pe *prea* mulți...

Grație puținei hrane intelectuale, pe care nu a prea pofțit-o o mare parte din «apostolii» satelor noastre din trecut și chiar și de azi, — avem astăzi destule tipuri cari, în puținătatea duhului, își valorează mai mult interesele de trai tignit și chiar de căpățuială, pe contul interesului obștesc.

Intrebăm: De unde vine aceasta? De acolo că, — ceeace e o pierdere incalculabilă chiar și pentru cele mai puternice culturi, necum pentru noi — *legătura cu cartea* s'a rupt la cei mai mulți cărturari, și mai ales la cei din mijlocul *poporului*, deodată cu ieșirea dintre zidurile școlii.

Multora nu le-a rămas alta ambiție, decât a se acomoda mehanic prescripțiilor pentru serviciile bisericesti (o, d'ar fi corect și deplin cel puțin atâta!), iar celorlalți le-a stat în gând simpla achitare grăbită, prea puțin însuflețită și însuflețitoare, de datorințele în școală. Iar pe urma acestei »apostolii« (?) gem satele noastre de analfaști și se cutropesc în întunec.

Să ni-se ierte s-o spunem, că ceeace până aci s'a făcut, nu s'a făcut bine.

Dacă cei slabi — din vina lor ori a altora — nu au dus încă din școală trebuincioasă măsură de cunoștințe și de zel, a fost — și mai este încă — o mare scădere, că nu s'a purtat grije de aceea, ca la alte neamuri și la alte biserici din țară și lume, ca acești gregari ai culturii și progresului, să fie cultivați și după ieșirea din școală și călăuziți și îndemnați în aceea muncă ce li-se așteaptă cu drept cuvânt, dar nu o pot săvârși exclusiv cu ale lor puteri numai.

A lipsit ceeace se zice — și este semnatura timpului cum am zis și fără de care nu mai putem fi, dacă e să ne susținem la suprafață în vârtejul nebun al vieții — *organizarea forțelor și sistematizarea muncii*.

Așa numai ni-a dat peste cap acel blăstăm greu, la a căruia delăturare trebuie muncă de zeci de ani, — că, adeca, în dezvoltarea noastră am rămas mult înapoi de ce am fi putut isbuti cu mai multă chibzuință și cu mai multă purtare de grije pentru preoții și dascălii satelor noastre. Numai puține conștiințe bune și firi mai alese au ținut și au putut să fructifice și au și fructificat »talantul« și-au împlinit misiunea ce li-s'a încredințat.

Aceasta stare de lucruri, însă, nu mai poate și nici nu este permis să mai dureze. Căci ne suprimă și ne îngroapă de vii — dar în înțelesul adevărat al cuvântului — pe rând, mai întâiu pe cei mai »săraci cu duhul«, răutatea vremurilor și povara acestei răutăți.

Dacă n'am prins îndemn în trecut din judecata noastră proprie, să-l prindem acum cel puțin din răutatea vremii și din primejdia pe care ea ni-o aduce.

Să apelăm la bunele sentimente ce mai sunt, la inimile înțelegătoare, la frunțașii vieții noastre publice — fie ei bisericesti, culturali ori politici — să caute a deștepta adormita râvnă sfântă a celor mulți din apostolii satelor; să le deștepte înțelegerea, că s'apropie primejdia și uriciunea pustiirii; să le însuflească gustul de a ceti spre a se perfecționa cât mai mult, pentru a pune în lucrare, pe lângă inimi calde, și niște minți înarmate cu arma timpului nostru, care este tot mai multă cunoștință de carte.

A trecut, pentru todeauna, vremea aceea, de un noroc și de o prea îndoielnică fericire a omenimii, când să poți acoperi trebuințele vieții popoarelor numai prin »mirosirea« școlii și prin satisfacerea celor religioase numai.

Problemele vieții de azi sunt mult mai complicate și mai reale, decât să poată fi destul a pune în aplicare, în viața satelor noastre, numai molitvelnicul fie el cât de sfânt, și numai principiile pedagogiei, cari, la rândul lor, se pot uni și mai mult cu critica modernității »de modă«.

Astăzi, slavă Domnului, literatura românească, chiar și ramul bisericesc și pedagogic, cari ar fi »specialitatea« apostolilor satelor noastre, este destul de bine reprezentat. Și totuși, se cetește din partea lor așa de puțin, chiar și din ceeace le este așa zicând »specialitatea«.

Cu o »afare« iubire de carte și de luminare, însă nu poți duce la isbândă cauza unui neam, fie ea oricât de dreaptă, ci cel mult la o moarte succesivă, căreia-i premerge, în asemenea cazuri în viața popoarelor, simptomul văzut pe alocurea și la noi: împărăjirea sufletească — rustificarea — a celor ce, prin misiunea lor în mijlocul poporului, sunt chemați tocmai a fugări înfunerecul și a întrona lumina.

Prin urmare este numai o *cerință a vremii* ceeace așteptăm cărturarilor noștri dela sate, de a pune mai mult preț, în general, pe *cartea românească*. Aceasta evanghelie a *vremilor* și a *trebuințelor* noastre, încapă de minune lângă evanghelia sfântă a lui Hristos și lângă a pedagogilor moderni. Ba, și mai mult: *una își va afla sprijinul și puterea în cealaltă*.

Lupta între aceste două evanghelii — a lui Hristos și a culturii — numai în creerii înfierbântați ai nebulilor societății de azi există. Vestirea *îmbinată* a acestor două evanghelii, așadar, numai cei răi ori neștiutori nu o vor încercă.

Pe carte și învățătură românească, pentru sine și pentru *popor*, trebuie să se pună preoțimea și învățătoria noastră dela sate, până nu le-a venit ceasul osândeii pentru păcatele poporului, iar acestuia pentru păcatele conducătorilor lui.

Și să se pună pe muncă cu deosebire aceia, cari sunt mai accesibili pentru că fac parte din generația mai apropiată, și să o facă până ce nu va interveni publicistica, arătând la lumina zilei pe cei păcătoși.

Dar mai este un mijloc de cultivare, pe cât de esențial, tot pe atâta și de neglijat de preoțimea și învățătoria satelor noastre; este tocmai mijlocul acela, la care această cărturărie, izolată de lume, ar fi mai mult *avizată* pentru a se pune în curent cu evenimentele mari și mici din viață, acel mijloc este *literatura periodică* — gazetele și revistele. Nici aceste nu-s destul de reprezentate în casele cărturarilor noștri dela sate. — D-voastre, redactorii, cari Vă legați viața la piciorul meselor de prin redacțiile românești, o știți mai bine, de câteori și cum — zadarnic — apelați de atâtea ori la sprijinul acelor neabonați, cari și ei fac parte din neamul a cărui soarte Vă preocupă. De ce nu recurgeți odată la *acel radical mijloc* de a Vă comunica reciproc lista abonaților ziarelor și revistelor românești dela noi

— Da, doamnă.

— O moartă?

— Da.

— A fost soția d-tale?

— Nu, o prietină.

— Eu cred că poți jeli pe o prietină tot atât de mult ca și pe o soție. Patima nu cunoaște legi.

— Ai drept, doamnă.

Așa am plecat amândoi din cimitir, ea se răzimiră de mine, mai mult o duceam pe sus.

Dupăce am ieșit din cimitir, ea îmi zise: »Imi pare că iar voi leșină«.

— Să mergem undeva ca să iai ceva răcoritor.

— Da, asta ar fi bine.

În apropiere eră un restaurant, unul din acele locale, unde prietini răposai obișnuiesc să le facă pomenele. Am intrat în lăuntru și dupăce a luat un ceaiu, s'a înviorat binișor. Un zimbet îi flutură pe buze. Mi-a povestit apoi din viața ei. Era așa de trist, nespuse de trist, să fii singură, totdeauna singurică, zi și noapte, să n'ai pe nimeni în lumea asta, căruia să te poți încrede și să-l poți iubi, și care să fie totdeauna aproape de tine.

Totul eră așa de sincer. Știa să le spună atât de draguț. M'au emoționat mult spusele ei. Pe

lângă aceasta mai eră și atât de tânără, aveă abia 20 de ani. I-am făcut complimente și ea le-a primit toate de bune. Se făcuse târziu într'aceea și mi-am cerut permisiunea s'o petrec acasă. Ea primi, ne suirăm în trăsura și eram așa de aproape unul de altul încât umerii noștri se atingeau și fiecare din noi simțea corpul cald al celuilalt. O astfel de situație e din cele mai plăcute câte există.

Când trăsura se oprî înaintea locuinței sale, ea zise abia murmurând: »Mă simt prea slabă pentru ca să pot urcă singură treptele — locuiesc în etajul al patrulea. D-ta ai fost așa de bun cu mine, nu vrei să-mi ajuți și până sus?«

Cu dragă inimă am fost gata s'o ajut. Ea urcă treptele încetinel, respirând greu și când am ajuns înaintea ușii îmi zise:

— Poftește pentru un moment în lăuntru, ca să-ți pot mulțumi pentru bunăvoința d-tale.

Am stat apoi unul lângă altul pe o mică sofă și ea îmi vorbi din nou despre singurătatea în care trăia.

Ea sună servitoarei pentru ca să-mi aducă ceva răcoritor, dar nu veni nimeni. E' am vesel și-mi închipuisem deja că această »servitoare« se află acolo numai în orele de dimineață, va să zică eră mai mult o fată de serviciu.

Intr'acestea își depuse pălăria. Eră într'adevăr frumoșică cu ochii ei curați, cari mă priviau țântă, atât de intenziv încât m'au adus în mare ispită. Și eu am cedat ispitei. Am strâns-o în brațe și am sărutat-o pe ochi, pe cari iar îi închisese acum fără de veste — am sărutat-o — mult — tot mai mult.

Ea se sbuciumă ca și când ar fi voit să mă respingă și-mi zicea încontinuu: »Inceată — fă-i un sfârșit odată!«

Cum o înțelegea ea aceasta? Se putea înțelege în două feluri. Și eu am înțeles-o în felul meu. Nu mi-a mai opus nici o rezistență, și când ne-am privit iar în ochi, dupăce profanaserăm amintirea fericitului căpitan, privirea ei eră atât de galesă, și plină de iubire, încât ne-am liniștit cu totul.

Acesta a fost un motiv pentru ca să mă arăt darnic. Dupăce am mai povestit vre-o oră, am întrebat-o:

— Unde prânzești?

— Într'un mic restaurant din apropiere.

— Singură?

— Cu cine dar?

— Vrei să prânzești astăzi cu mine?

— Unde?

— Ei, într'un restaurant mai bun, la bulevard.

Ea se codi câțva timp, dupăce însă am inzistat

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristály gőzmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

— și apoi să dați publicității rezultatul — cine abonează și cine nu, ziare și reviste românești? Într'unele cazuri ar birui sentimentul sfielii de a nu fi dat de gol, în altele — ambițiunea nobilă de a se pune în serviciul lătirii culturii — și în toate cazurile ar câștiga cauza obștească.

Atunci, când alți face-o alta, veți afla cu numărul și cu numele — vorbind de apostolii satelor noastre — câți din aceștia au căzut în păcatul contra chiemării lor însăși.

Așa doară s'ar repara și rușinea, venită peste capul dascălimei noastre, că a lăsat să apună, în lipsă de sprijin, »Vatra școlară« din Sibiu, tocmai când eră în prag ameliorarea dotației învățătoarești.

Așa doară ar fi ferit și clerul românesc — ca să zic și numai de cel ort. oriental — din calea rușinei, de a isbi el însuși de mal singura sa revistă de specialitate, pur bisericească, tot din Sibiu.

Nu e vorba de vânzarea cărților de literatură, nici de valorarea singuraticelor ziare și reviste, ci de cauza reprezentată prin ele.

Facă-și deci datorința toți cei buni și înțeleghători conducători ai satelor, — iar față de ceilalți, de ce, oare, nu s'ar putea pune în aplicare mijlocul de control propus publicisticii noastre?

Altmintrea rămânem tot la »năravurile« și la rezultatele — patriarhale, cari ne vor pune cruce la cap, dacă nu le vom purifica.

Din România.

România pentru Italia. Subt acest titlu sculptorul Rafael Romanelli publică în »Nuovo Giornale« dela Florența un prea frumos articol, relevând dureroasa impresiune ce a făcut aici ca și pretutindeni, marele dezastru din Italia, și spontaneul elan al tuturor românilor pentru ajutorarea victimelor.

Dsa amintește cum M. Sa regele cel dintâi, a trimis 10.000 de lei, apoi toate autoritățile s'au întrecut a-și da obolul pentru nenorociți.

»Pentru cine — ca subscrisul — zice Romanelli, e departe de țară în astfel de momente dureroase, nimic nu putea să fie mai mângâietor decât această unanimă afirmațiune de afecțiune!

Nu vă puteți închipui ceace am simțit noi în acele zile. Primele vești soseau vagi, neprecise; frica necunoscutului ne-a cuprins, și pe măsură ce realitatea inexorabilă ca destinul, adevărată ca moartea, teribilă și monstruoasă s'a afirmat, fricii i-a urmat teroarea și plânsul! Și noi italienii am văzut că într'un vis urât și greu, ruinele Messinei, »di Messina bella,« care se oglindea ca o

piatră nestimată în apele limpezi ale mării! Am revăzut minunile cupolei lui Antonello: tezaurele muzeului, frescele Domului... Și Ganziri, în lacul miraculos care mângăia țărurile populate și veșnic în sărbătoare... și toate grădinele, și toate fântânele, și superbele palate... ruinate, anihilate, pline de victime omenești cu ochii încă deschiși...

O! credeți-mă că durerea noastră e de nedescris!

Am avut norocul să vorbesc acum câteva zile cu suveranii României și pot să dau țării mele o veste care poate să intereseze foarte mult. Giolitti a spus în cameră că Messina și Reggio vor fi reconstruite! ei bine, regele Carol mi-a zis:

»Fă cunoscut în țara dtale că eu posed — și îl am totdeauna pe masa mea de lucru — planul cupolei lui Antonello. Este la dispoziția artistului care l-ar putea întrebuița...«

N'am dreptate spunând că vestea este importantă?

Dl Romanelli face în urmă un compte-rendu de reprezentația dată de artiștii noștri și de marele Novelli la teatru, și termină cu cuvinte de mulțămire și de duioasa simpatie pentru România!

Când dl Romanelli a scris articolul însă nu se știă de marimimoasa hotărîre a camerei, care a votat 200.000 de lei pentru Italia.

Teatrul de vară. În ce privește construirea unui teatru național de vară în grădina Cișmigiu din București, dl Pompiliu Elade, directorul general al teatrelor, și dl inginer Davidescu, directorul serv. tehnic al primăriei, au redijat un proiect de contract, din ale cărei stipulațiuni reținem următoarele propuneri:

Primăria să cedeze direcției teatrelor o suprafață de teren pe locul unde se află actualmente florăria comunală; clădirea teatrului proiectat, să cuprindă, între altele, un etaj inferior cu un grup de camere izolate de restul clădirii, și cari să servească ca dependințe, pentru patinaj, și canotaj.

În schimbul folosinței suprafeței de teren ce i-se cedează, direcțiunea teatrelor să acorde primăriei 50 la sută din venitul brut produs de închirierea bufetului, o proporție de 10 la sută din venitul brut al spectacolelor și dreptul exclusiv de a beneficia de veniturile patinajului și canotajului.

Rămâne ca dl Vintilă Brătianu, primarul capitalei, să ratifice acest proiect de contract, pentru ca chestiunea teatrului de vară din Cișmigiu să primească, subt acest raport, soluțiunea definitivă.

mai mult, scuzându-se că »e într'adevăr așa de plictisitor singură — așa de plictisitor« zise apoi: — Dar atunci trebuie să-mi schimb toaleta, nu pot veni în doiiu.

Se duse în odaia de dormit și când reveni eră numai pe jumătate în doliu, dar haina cea simplă, surie, o prindea minunat pe statura ei sveltă. Ea aveă așadară o anumită toaletă de cimitir, care se deosebiă de toaleta de stradă.

La prânz deja eram intimi. Ea beu șampanie, deveni tot mai veselă, și în sfârșit ne duserăm iarăși la locuința ei.

»Aceste relații, cari își luaseră începutul între morminte, durară cam trei săptămâni. Dela o vreme te saturi de toate, și mai ales de femei. M'am despărțit de ea subt pretextul că trebuie să călătoresc. La despărțire m'am distins prin dărnicie și ea mi-a fost recunoscătoare. A trebuit să-i promit, m'a făcut să-i jur chiar, că după ce mă voi reîntoarce din călătorie, voi reveni la ea. Eu cred că într'adevăr îi plăcea în câtva de mine.

Dela ea m'am dus la alta și trecuse deja o lună fără să-mi fie cât de puțin dor de mica și nebnatică mea văduvioară. De uitat n'o uitasem, gândul la ea mă urmăria ca o enigmă, ca o problemă psihologică, ca o întrebare ce nu se poate deslega, și care nu-mi mai da pace.

Dumnezeu știe pentru ce m'am cugetat într'o zi că o s'o aflui în cimitirul Montmartre. M'am dus acolo, am umblat încoace și încolo, n'am întâlnit însă decât pe obișnuiții vizitatori ai cimitirului, astfel de oameni, cari nu au rupt încă toate relațiile cu cei răposați. De astădată nu era nici o femeie ingenunchiată pe mormântul căpi-

tanului, nimeni nu-l plângea, și nici o floare nu se vedea pe mormântul său.

Am rătăcit mai departe și am ajuns în alt cvartal al marelui oraș de morți și deodată văd o păreche venind spre mine, bărbat și soție, amândoi în doliu. Doamne sfinte! — am rămas cu gura căscată — când veniră mai aproape de mine, am recunoscut-o. Da, era ea într'adevăr.

Și ea încă m'a observat, s'a roșit ca o cireașe, și când în mers am atins-o puțin cu mâna, printr'un semn din ochi, aproape neobservat, mi-a dat să înțeleg »te rog, fă-te că nu mă cunoști«, și totodată mi-s'a părut că-mi zice: »Mai vino odată la mine, scumpul meu!«

Bărbatul nu era urât, putea să fie de 50 de ani, era oficer al legiunei de onoare, îmbrăcat cu gust și se vedea a fi un om distins.

Și omul acesta o sprijinea ca și mine când părăsiserăm odată cimitirul.

Buimăcit cu totul, m'am dus mai departe. Cine a fost asta? Ce fel de femeie e aceasta, care își aruncă mreaja la morminte? Era o pierdută, care pândea în cimitir pe toți bărbații cari suspinau după o soție sau după o amantă și cari se'nfierbântau când se cugetau la îndrăgostirile trecute? Era ea singurul exemplar în felul său? Sau făceau și altele tot așa? Fac ele lucrul acesta ca o profesiune — în cimitir ca și pe stradă? Ca femei jelitoare profesioniste? Sau numai ea singură a venit la acest plan genial, care se bazează pe idea filozofică de a trage folos din dorul după dragoste, care-i aduce la cimitir pe cei părăsiți!

Ași fi dat mult să știu: drept a cui văduvă s'a dat deastă-dată? Trad. de: D. M.

Comisiunea istorică a României. Sâmbătă s'a distribuit în Cameră proiectul de lege pentru înființarea unei comisiuni istorice a României.

Iată expunerea de motiv a acestui proiect:

»Lucrările istorice au luat la noi o desvoltare foarte mare, mai ales de câtva timp încoace. S'a format cu încetul o pleiadă destul de numeroasă de învățați cari, cu mare râvnă, reconstituiesc în treaga istorie a neamului nostru pe baza documentelor.

»Dar utilizarea acestor documente este lucru foarte anevoios, dacă ele nu sunt în mod prealabil bine cunoscute. De aceea s'a început de mai multă vreme publicarea științifică a lor, unele de domnia I. Bogdan și N. Iorga, iar cele mai multe subt auspiciile Academiei Române.

»Această lucrare însă nu s'a făcut și nu se face tocmai pentru cele mai însemnate din rămașitele istorice ale trecutului nostru, adică pentru cronică. Aceste cronică nu sunt cunoscute decât prin niște ediții vechi, făcute fără nici un din precauțiunile cu cari știința înconjură astăzi lucrările de acest fel. Din această cauză, acele ediții sunt pline de erori, iar ca urmare, lucrările făcute pe baza lor nu prezintă nici o siguranță și trebuie revăzute, uneori refăcute pe dintregul la fiecare dată când un studiu mai de aproape dovedește că textul pe care se întemeiau ele eră greșit. Aceasta s'a întâmplat nu de mult cu cronicile moldovenești din secolul XVII-lea și se va întâmpla și mai departe mai ales cu cronicile noi cari se tot descoperă, cum a fost descoperită una chiar în vara aceasta în Rusia.

»Credem că a venit vremea ca țara să facă onoare trecutului ei, întreprinzând editarea definitivă, pe baze științifice sigure, a tuturor cronicelor sale, precum și a documentelor interne, din cari până acum foarte puține au fost date la lumină.

»E vreme ca și regatul român să poseadă o ediție critică a izvoarelor sale istorice, de felul cum sunt »Monumenta Germaniae Historica« sau publicațiunile comisiunii arheografice rusești.

»Oamenii învățați cari să facă această lucrare nu lipsesc, iar cheltuiala ce să cere este foarte mică și nicidecum în disproporție cu mijloacele noastre.

»De aceea nu ne îndoim că alăturatul proiect de lege va fi primit în mod favorabil de parlament.

Sp. Haret,
ministru cultelor și
strucțiunii publice.

Corpurile legiuitoare din România.

Camera.

Sedința dela 17 Ianuarie v. 1909.

Se deschide la ora 2 și 15 min. subt președinția dlui Pherechyd.

Pe banca ministerială d-nii Djuvara, Costinescu și Spiru Haret.

Se dă cetire mai multor cereri și petiții indigenat, cari se repartizează la birourile respective.

Dl ministru Al. Djuvara depune proiectul de lege pentru organizarea și arendarea stațiilor benare, precum și de acordarea unui credit de 60.000 lei pentru construirea unor căsărmi, necesare batalioanelor de infanterie.

Nemai fiind nimic la ordinea zilei sedința s'aridică și d-nii deputați trec în secțiuni spre a continua discuția proiectelor de legi în curs.

Senatul.

La orele 2.40 minute, dl Dr. Râmnicănu, viceprezident, ocupă fotoliul prezidențial.

Pe banca ministerială dl Anton Carp.

După îndeplinirea formalităților obișnuite, dl Anton Carp, ministru domeniilor, depune multe proiecte de recunoașteri și împărțiri teniri.

Dl I. Grădișteanu face cunoscut că deși sunt aproape două luni de când a cerut să i-se pună la dispoziție dosarul privitor la vânzarea puștilor Martini, acest dosar încă nu i-s'a trimis. Roagă să i-se satisfacă această cerere.

DI *ministru Anton Carp* răspunde că dosarul chestiune a fost încă de multă vreme trimis la ministerul de războiu, în urma cererii dlui Grădișteanu, și că acest dosar se găsește actualmente la consiliul de miniștri, de unde va fi trimis cât de curând.

DI *Valerian Ursianu* e de părere ca senatul să ia spre rezolvire cât de curând cererile de recunoașteri și indigenate, cari sunt în număr de peste o mie.

Proiectul de lege pentru indigenatul dlui *Anthon Gheorghiu*, pus din nou la vot, e respins, rămânând pentru viitoarea sesiune parlamentară.

DI *Plutarch Mares* are credința că biroul a făcut presiune asupra domnilor senatori pentru a vota contra împământenirii domnului *Anton Gheorghiu*.

DI *vice-prezident Dr. Râmniceanu* îi răspunde că eră mai bine să nu fi luat cuvântul, deoarece biroul senatului a exercitat această presiune, înscut și dsa, dl *Plutarch Mares*, care în timp ce se votă a stat lângă urnă, inzistând să se voteze pentru admitere.

Se admite recunoașterile dlor: *Dr. Ion Popovici*, român din Transilvania și *Gheorghe Manuza*, român din Macedonia.

Votul pentru recunoașterea dlui *Panait Gheorghiu* de din Bacău, e declarat nul.

Se admit recunoașterile dlor *Mihail Poslušnicu* român din Bucovina; *Nicolae Brucher* din Târgoviște.

Sedința se ridică la orele 3 și 30 m.

Din străinătate.

Proiectul de lege privitor la anexarea Bosniei și Herțegovinei. Comisia specială însărcinată cu afacerile Bosniei și Herțegovinei a început discuția proiectului de lege privitor la anexarea acestor două provincii, după respinse propunerea radical *Kalina*, care propunea amânarea discuției până când va fi depus pe biroul camerei protocolul de înțelegere cu Turcia.

Ministrul președinte, dl *Bienerth*, începe atunci un lung expozeu asupra chestiunilor constituționale în legătură cu anexarea, declarând că dreptul pentru Austria de a lua parte la regularea situației viitoare a Bosniei și Herțegovinei, față de monarhie, este asigurat prin legile existente. Oratorul face o dare de seamă despre punctele principale ale constituției viitoare pentru Bosnia și Herțegovina, care va asigura acestor două provincii toate libertățile constituționale. Competința dietei, bazată asupra principiului celor trei curii va cuprinde toate afacerile Bosniei.

Ministrul vorbind mai pe urmă de negocierile actuale cu Turcia declară că după oferta făcută Turciei de 2 milioane și jum. lire turcești despăgubiri și acordarea altor concesiuni, o înțelegere a fost stabilită. În curând protocolul acestei înțelegeri va fi supus parlamentului austriac și ungar. Totuși, plata acestei sume trebuie să fie precedată de încetarea boicotului.

Ministrul nu se îndoiește că prin măsuri energice Poarta va fi în stare să pună capăt dușmăniei arătată față de mărfurile austriace și ungare, cu atât mai mult cu cât populațiunea din întreg imperiul otoman suferă în urma boicotului.

Conflictul turco-bulgar. — Poarta cedează? Se crede că în ultimul moment Poarta ar fi hotărât să scoabore pretențiile sale dela 250 de milioane la 125. Dacă Bulgaria are intențiuni pașnice și pentru un moment se găsește în imposibilitate de a plăti o sumă așa de mare, Poarta este decisă să primească de ocamdată un accont de 100 de milioane, iar restul de 25 să fie plătit în termen de 5 ani.

Note diplomatice relative la conflictul turco-bulgar. Ziarul »Politische Correspondenz« atilă că la ministerul de externe s'au remis ieri

trei note circulare, cari au de obiectat situațiunea dintre Bulgaria și Turcia relativ la măsurile militare luate de curând de către Bulgaria și anume: o notă rusă, remisă de către însărcinatul de afaceri dl *Swerbeew*; o notă turcă, de către ambasadorul *Reșid-Pașa*; o notă bulgară de către agentul diplomatic *Sarafow*.

Turcia își micșorează pretenziunile față de Bulgaria. »Gazeta de Colonia« află din Berlin că în acelaș timp cu nota rusă de ieri seara s'a remis marilor Puteri o notă turcă în care se neagă orice intențiune de a ataca Bulgaria și se declară că Poarta din cauza situațiunii financiare a Bulgariei a redus suma cerută dela 150 mil. la 100 milioane de fr. Cazeza găsește că prin această situațiunea este mult ameliorată și speră într'o aranjare pașnică turco-bulgară, cu atât mai mult că nota nu mai vorbește de rectificarea de graniță. (A. R.)

A doua notă a Bulgariei către puteri. Din Sofia se anunță că guvernul bulgar a remis reprezentanților marilor puteri o a doua notă invocând și accentuând iubirea sa de pace iar intervențiunea marilor puteri în tensiunea actuală conține primejdii a căror răspundere guvernul nu poate să-și ia asupra-și.

Ofițerii turci arestați pe teritoriul bulgar. În Seimen au fost prinși și făcuți prizonieri de către soldații bulgari 8 ofițeri turci, îmbrăcați civil.

Intrebați de motivul care i-a determinat ca să vie pe teritoriul bulgar, ei au răspuns că merg la Viena. După ordinul ministrului de războiu au fost liberați și predați guvernului turc.

Franța supune pe străini la impozite. În parlamentul francez se discută acuma proiectul relativ la impozitele pe venit. E vorba ca și străinii, cari trăiesc în Franța să fie supuși acestui impozit.

În ședința de ieri, la discuția proiectului, a luat cuvântul deputatul *Danadi*, care a declarat că în urma dispozițiunilor prevăzute în proiect în ce privește pe străini, mulți dintre aceștia vor părăsi Franța, cauzând în chipul acesta pierderi de altă natură.

Ministrul de finanțe *Caillaux*, răspunzând lui *Danadi*, spune că nici odată nu trebuie să se aibă în vedere folosul momentan. Francezii sunt impuși la aceleași dări în Germania și Elveția. Și e de notat că impozitele, la cari aceștia sunt supuși, nu sunt atâtea de liberale ca cele prevăzute în actualul proiect.

În senzul lui *Danadi* vorbește și deputatul *Aragois* și *Guernier*.

După lungi debateri, se primește propunerea lui *Jules Roche* de a se amâna discuția proiectului.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 2 Februarie n. 1909.

Pentru frații din Italia.

Primum azi două colecte, una a d-nei Livia Neagu din Ususău, alta a dlui Iulian Lucuța învățător din Temeș-St.-Andraș cu rezultatul ostenelelor lor laudabile pentru frații năpăstuiți.

Ni-a adus apoi la redacție veneratul preot Augustin Beleş din Șimand, banii adunați cu discul în sfânta biserică de acolo. Este extrem de caracteristic ceace s'a petrecut cu acest prilej în biserica din Șimand. Părintele Beleş ne spune, că la sfâr-

șitul ligurghiei, întrebând pe credincioși de pe amvon, că unde să trimită banii colectați, la Consistor ori la Tribuna, ei într'un glas unanim au strigat:

— La »Tribuna«! Nu trimitem la Consistor! Nu dăm banii lui Kossuth!

— Astfel — ne spuse părintele Beleş — am fost constrâns să vă aduc d-voastră banii colectați.

Foarte bine ai făcut părinte Beleş și te rugăm să aduci laudele noastre bravilor șimandani.

Sumele de azi:

Colecta dlui Iuliu Lucuța din Temeș St. Andraș, dela: Iulian Lucuța învățător 1— Petru Cocoș, comerciant —20 Silviu Filip, candidat de preot Arad 1— Octavia Radneanț 1— Ilie Jădăneanț —20 Tanasie Simianț —20 Dimitrie Drineu —10 Ioța Giuchin —20 Nicolae Radosav —20 Ecaterina Achim —10 Antoniu Simianț —20 Iova Cărăneanț —20 Axentie Borcia —4 Mircu Simianț —10 Mihai Ardelean —10 Mircu Nicolin —20 Jiva Zarin —20 Ioan Paica —20 Toma Opra —20 Stefan Stepan —20 Tima Modoșan —10 Iosif Lungu —20 Tanasie Soșdian —10 Toma Stoica —20 Vasilie Suciuc —20 Mitru Cheveresan —10 Atanasie Giuchin —10 Georgiu Radosav —10 Dimitrie Maiurja —20 Ioan Marcușan —10 Axentie Jichin —10 Arcadiu Maiurja —10 Iova Paica —20 Iulian Farcaș, candidat de preot —50 Ion Marița —20 George Achim 1— Dragina Fluture —50 Ioan Fluture —50 Tima Radosav —20 Lazar Ostoin —20, — — — — —

Colecta doamnei Livia Neagu din Ususău: dela Livia Neagu 3—, Teodor Neagu, învățător, Ioan Onescu, primar, Alexa Tomescu, și Nicolae Virt, câte 1—, Gheorghe Ionuțescu —10, Gheorghe Vasiescu —20, Vasilie Tomescu —15, Nicolae Ionuțescu —20, Pavel Blidari —10, Iuliana Ionuțescu —10, Natalie Mirescu —20, Vasilie Mirescu —10, Teodor Tomescu —10, Maria Ionuțescu —10, Gheorghe Mladinescu —10, Pavel Carabaș —12, Vasilie Carabaș —10, Vasilie Blidari —30, Vasilie Toplean —30, Elena Iancu —20, Raveca Odvoșan, școlăriță —10, Maria Rainescu —10, Todor Rainescu —4, Iosif Blidari —10, Pavel Spatan —10, Perșida Socoșan —4, Iuliana Marculescu —10, Sirmina Șarpescu —4, Iuliana Ionuțescu —20, Iuliana Moșuți —8, Gheorghe Iancovici —40, Gheorghe Moșuț —10, Stefan Crașovan —10, Sofia Todorescu —04, Terezia Marculescu —08, Floare Marculescu —10, Drozila Blagoescu —10, Petru Marculescu —20, Maria Marculescu —04, Gligor Șarban, școlar —04, Elena Șarban —04, Petru Dubeștean —10, Ioan Mirescu —10, Vasile Blaj —40, Vasile Ardelean —10, Pavel Iovescu —10, Sofia Dehelean —04, Virginia Șciopescu —06, Dimitrie Iancovici —40, Iuliana Vesalon —04, Hermina Radulescu —04, George Dehelean —10, Grigoriu Dragonescu —20, George Conopan —20, Iosif Chiriteșcu —06, Maria Vasiescu —10, Ioan Albuți —20, Iuliana Vasiescu —04, George Holdău, școlar —10, Iosif Blidari —20, Solomon Lazar —40, Gligor Mirescu —10, Roman Lungu, școlar —10, Pavel Iancu —10, George Dehelean —06, Vasilie Petru —10,

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

trăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Deposît de parfumerii, instrumente medicale, materii de bandajiat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gumă (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; claiuri, loșeruzi, compesitii, ape minerale, vinuri medicinale, preparate pentru alimentare, bomboane; vâpseli și diferite materii.

Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-ut 2.

Izidor Socoșanu —20, Elisaveta Blaj —04, V. Voina —10, P. Voina —10, I. Dehelean —10, V. Cimponeriu —10, Ioan Vasiescu —4, Dimitrie Crașovan —8, Iosif Radulescu —10, Vasilie Ardelean —6, Nicolae Avramescu —10 Izidor Draganescu —10, Ioan Ionuțescu —20, Gheorghe Blaj —10, Teodor Tomescu —20, Pavel Dubeștean —20, Dimitrie Dumescu —16. 17.01

Cu discul din biserica din Șimand
Prin episcopul Ioan Miclăuș — — 16.20

Total 43.95

Listele noastre precedente 1863.77

Laolaltă: cor. 1907.72

— **Ciardașul din Brașov.** Azi am primit dela d. avocat Dr. Venter din Brașov o telegramă prin care ne cerea să-i numim pe autorul articolului din numărul nostru de Duminecă, iscălit de »un brașovean.« I-am răspuns, tot telegrafic, numindu-l pe d. Petru Popovici din Brașov.

Azi după prinz însă am primit a doua telegramă, tot din Brașov, iscălită de doi eroi ai ciardașului, Dr. Kováts și Dr. Barbul.

Telegrama compusă din 69 de cuvinte cuprinde cam tot atâtea insulte la adresa autorilor celor două corespondențe din Brașov »un brașovean« și »un profesor«. Pe de-asupra domniile lor adaugă adorabila dorință ca să publicăm întregul potop de insulte murdare revărsat asupra noastră prin fir telegrafic. Insultele acestea, frește nu ne pot atinge, cel mult ele pot recădea asupra celor ce le iscălesc. Procedul lor nu poate să caracterizeze decât cel mult gradul de creștere dobândit tot acolo unde au învățat să joace ciardașul, în școala ungurească. După astfel de precedente nu ne mai mirăm de toată purtarea lor de dăunăzi, când au înfruntat bunul simț și au bruscat sentimentele naționale ale publicului românesc dintr'un oraș întreg.

— **Un prefect de poliție model** este desigur d-nul *Sarlot* Domokos, generalul armatei polițienești din Arad. Surorile Svărdström, patru artiste celebre din Suedia, între cari și celebra cântăreață de operă Valborg Svărdström, au anunțat pe zilele acestea un concert în Arad. Sosind aici, unde au tras la unul din otelurile cele mai bune, prefectul poliției d-nul Sarlot le-a refuzat concesiunea pentru concert. Prefectul le cerea să-și dovedească identitatea prin act de naștere și le cerea certificat de moralitate. Pe semne d-nul prefect care nu prea o fi știind pe ce tărâmură crește pomul artei, le-a confundat cu niște persoane îndoelnice. Impresarul artistelor a adresat însă ministrului de interne un recurs telegrafic. Ministrul, firește i-a incuviințat cererea, iar d-nul Sarlot va fi căutând acuma zadar-nic să dea o »explicație» oarecare. Ce vor povesti însă distinsule cântărețe în străinătate despre poliția din crăiescul oraș al Aradului, căci se știe că ele sunt primite în cele dintâi sa-loane ale capitalelor din apus?

Și când ne mai amintim că acelaș domn Sarlot a oprit constituirea clubului românesc din Arad...

In jurul botezului princiar din București. Botezul A. S. R. Principesei Ileana este primul botez de copil princiar care s'a celebrat în capitală.

AA. LL. RR. Priocipele Carol, principesa Elisabeta și prințul Nicolae au fost botezați la Sinaia. Botezul A. S. R. Principesa Maria a avut loc în străinătate.

Cristelnița în care mica principesă Ileana a fost botezată e aceeași care a slujit la botezul principilor Carol și Nicolae și al principesei Elisabeta. Ea e de argint și foarte artistic executată.

— **»Albina« festivă.** Pentru ziua de 24 Ian., revista »Albina«, fondată la 1 Octomvrie 1897, va scoate în număr festiv spre a sărbători împlinirea a 50 de ani dela unirea țărilor surori.

Acest număr va cuprinde: — articole istorice expunând evenimentele care au precedat și desăvârșit actul măreț al unirii; — listele membrilor divanurilor adhoc și ai adunărilor electiv;

— dări de seamă amănunțite ale ședințelor memorabile dela 5 și 24 Ianuarie 1859; — proclamațiile domnitorului Cuza după alegerea în Moldova și în Muntenia; — actul adresat puterilor după îndoita alegere; — poezii, articole de ziare, discursuri din acel timp, etc.

Numărul festivei al »Albinei« va fi împodobit, cu un tablou alegoric în colori, anume făcut, de cunoscutul pictor și colaboratorul al revistei, dl Costin Petrescu și 4 reproducții de tablouri ale vremii tot alegorice și în colori, cu numeroase ilustrațiuni, reprezentând scene din acel timp, cum și portretele celor mai de seamă persoane cari au avut rol în cursul acelor evenimente.

— **D-rul Ch. H. Duncan** din New-York a izbutit a face ca operațiile cele mai însemnate la bolnavi să le poartă urmări sute de studenți, fără a sta în cameră și încurca pe operatori sau a strica și infecta aerul, etc. Deasupra mesei pe care operează se află o oglindă, care aruncă icoana ce se face în ea, așa fel încât să se vadă pe-un perete vertical, străveziu, dincolo de care stau privitorii și pot urmări foarte bine toate amănuntele.

Experiența făcută în New-York a izbutit cu desăvârșire. De pe cazurile mai însemnate se vor putea lua fotografii oricât de multe, fie pentru păstrat ca documente, fie pentru cinematograf.

— **755 persoane salvate.** Transatlanticul »Republic« al companiei Wite Stear s'a ciocnit pe o ceață groasă cu vaporul italian »Florida«. Vaporul american fu greu atins în coaste. Sala de mașini se umplu repede cu apă.

Situațiunea fiind extrem de critică, căpitanul puse în mișcare aparatul telegrafiei fără sârmă și dădu semnalul de pericol »C. Q. D. (Săriți în ajutor, suntem în pericol d'a ne cufunda).

Telegrama aceasta a fost înregistrată de vapoarele »Baltic«, »Lusitania«, »Lorraine« și »Florida«, care după colisiune fugise, dar nu ajunse departe căci ciocul îi era rupt. Vaporul »Baltic« a fost cel dintâi la fața locului și a salvat pe toți pasagerii de pe »Republic« și »Florida«.

Vaporul Republic avea 250 de pasageri de clasa I, toți americani milionari cari se dirijau spre porturile Mediteranei, 211 pasageri de clasa III și vr'o 300 de marinari.

În ciocnire au fost striviți doi pasageri de clasa I și doi de clasa III-a.

Ciocnirea s'a întâmplat la 6 ore dimineața, 80 de miluri departe de Nantucket, pe linia New-York.

x Leac sigur împotriva boalei de porci, prețului unui pachet de încercare 36 de fl.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute romul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fl. pentru un litru de cognac 40 de fl., un litru de rachiu 20 de fl. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuițare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistru în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpseaua de păr Neril. După o întrebuițare împrumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacia de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály**, drogherie, Târgu-Murășului (Marosvásárhely), Székényitér.

x Cel mai renumit atelier fotografic pentru fotografii artistice moderne în haine de bal este atelierul lui **Kossák József**, fotograf de curtes. reg. și cam. în Arad, str. Weitzer J. Nr. 3. Numărul telefonului 657.

Economie.

Piața de cereale din Arad.

— 29 Ianuarie.

S'au vândut pe piața de azi:

700 măji metrice de grâu 12.40—17.60
păpușoi (cucuruz) 6.20—05.25

400 » » » săcară 9.40—
ovăs 7.70—
orz 7.50—

Prețurile în coroane la câte 50 de kgr.

Piața de bucate din Aradul-nou în 1

S'au vândut azi:

grâu 300 mm. 12.40—50
cucuruz 300 mm. 6.15—20
săcară 9.20
ovăs 7.60
orz 7.50.

Bursa de mărfuri și efecte din Budap

Budapesta, 1 Februarie 19

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Aprilie 1909 25.52—25.55
Săcară pe Aprile 20.10—20.12
Cucuruz pe Maiu 14.56—14.58
Ovăs pe Aprilie 17.22—17.24

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost urm

Grâu nou

De Tisa — — — —	26 K.	20—26 K.	60
Din comitatul Albei —	25	> 75	26 > 40
De Pesta — — — —	25	> 80—25	> 45
Bănățenesc — — — —	26	> 10—26	> 70
De Bacica — — — —	26	> 20—26	> 60
Săcară — — — —	20	> —20	> 20
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16	> 70—16	> 90
> > calitatea a II.	16	> 20—16	> 50
Ovăs > > I.	17	> 55—18	> —
> > II.	17	> 25—17	> 55
Cucuruz — — — —	13	> 90—14	> 16

Poșta Redacției.

Pompi, Roma. Le ținem totdeauna pentru numărul portal. Pentru bunele urări, — mulțumiri. Răspunde ai primit... În curând o epistolă.

D-lui Aurel Dobrescu, președinte la soc. P. M., în med., etc. etc. Ne faci vinovați de »nesocotite« exagerate de pesimiste despre grosul tinerimii din Budapesta. Ca să vezi câtă dreptate ai, citește Lupta de acolo să scrie, că tinerii noștri universitari »nu s'au avântat«, că între ei este »lipă de concordie« și-i »șabil, că tinerimea în anul acesta (când comitetul și-a fixat un program mai larg... vorba ta) n'a arătat barem o serată literară în memoria lui »Șaguna«... Și care număr le spune Lupta toate acestea? În acelaș măr, în care tu, printr'un articol lungăreț și lătareț, așa de ditirambic despre virtuțile acelei tinerimi, — rocoasă, că te poate socoti pe tine primul întâi — ședinte veritabil... Deștept și tu, dar mai deșteptăi la dragă Dobrescule. Și uite, noi ne simțim atât de mîștă față atătui amar de deșteptăciune, că nici nu mai nîm să ne ridicăm cuvântul de apărare... Numai o vîm mai avem la ureche... De ce nu te învești să vorbești curat și mai frumos românește?... Tu, președinte la societate literară și scriitor cu greutate, și să nu știi să scrii și să ai vorbe atât de urite... Te ride lumea, și-i răcoasă. Învață să fii cu minte mă Aurel mă!

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar Gheorghe Nichin.

Respirația

e cu mult mai ușoară imediat ce veți întrebuiț numai câteva porțiuni din Emulsiunea SCOTT și ușurarea va crește în fiecare zi.

În timpul celor din 32 de ani mii și milioane de oameni au experimentat lucrul acesta. De asemenea e foarte mare progresul spre însănătoșirea generală a organismului, iar

Poșta de mâncare și somn

revin și digestiunea se face tot mai bună.

Încercați și vă veți convinge.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fl.

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodelui SCOTT — care este pescar

Procurați

la librăria „TRIBUNEI“

Arad, str. Deák Ferencz 20

Cantorul bisericesc

aranjat de

GEORGE BUJIGANU învăț. în Deliblată.

Cel mai practic op bisericesc, cea mai bogată antologie a cântărilor bisericești la români.

Opul să extinde pe 444 pag. octav mare, pe 2 coloane, litere latine, tipar roșu-negru. Cuprinde rînduiețile tuturor sărbătorilor de peste an, precum și tipul bisericesc. Op aprobat de consistor!

Legătură artistică, confecționat la prima compactorie din Budapesta.

Prețul unui exemplar broșat 10 cor. legat în pânză frumos aurit 12 cor., legătură lux 1/2 piele 14 cor. Lux nu se mai află, numai după comanda specială bucată 16 cor. plus porto postal 60 fil.

Fiecare exemplar e provăzut cu scuti-toare (tock).

Intrebuințarea »Cantorului Bis.« dispensează pe toate celelalte cărți bisericești, ca: mineiul, triodul, pentecostarul, molitvelnicul etc.

Pe table e gravată sfânta Treime și cei 4 evangeliști, după Smigelschi.

Raritate bisericească, mai 200 exemplare de vânzare.

Cel mai frumos dar de sărbători bisericilor și specialiștilor bisericești.

Administrația tipografiei și librăriei „Tribunei“.

Indispensabila lui necesitate o documentați înțala cu care a trecut prima ediție în an 1000-exemplare.

Un candidat de avocat

Se află imediat aplicare în cancelaria subscrișului.

Dr. Toma Ienciu adv., Puj.

ANUNȚURI

Primește administrația »Tribuna« de la prețurile cele mai moderate.

Dela

THEIL JÓZSEF

fabricant de salamă și cărnățării în Mediaș (Medgyes)

se capătă următoarele:

Cărnățării pe Ianuarie:

Salamă ung. prima	prețul 1 kg. Cor. 2-75
prețul se urcă lunar cu 10 fil.	
Cărnaț veritabil de Crakovia	1-90
de Paris	1-40
veritabil de Debrețin	1-70
de șuncă	2-40
de Galiția	1-40
afumată	1-70
Șuncă afumată	1-80
Salamă cărnoasă de Cluj	1-60
Slănină de Debrețin afum. și cu ardei	1-44
groasă albă	1-40
afumată	1-50

Catalog de prețuri se capătă dela Theil József fabricant de salamă în Mediaș (Medgyes).

KONTSEK GÉZA

mai înainte Gaszner Károly în DEBREȚIN (Debrecen)

Cele mai bune semințe din lume. (Fond. 1782).

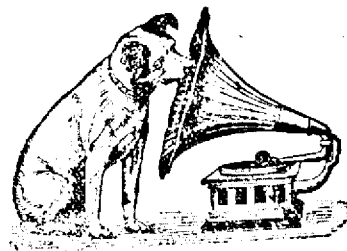

Recomandată revânzătorilor semințe de legumi și de flori în tocuri fine în dușap de vânzare foarte frumos ornat, pe lângă rabat mare. Catalog de prețuri trimite gratis.

Gramofioane

cu plătire în rate.

Mare asortiment în plăci de gramofon, la

Joan Kalenda, în Oradia-Mare (Nagyvárad), lângă biserica Holdaș.

Telefon în legătură cu întreg comitatul 245.

Jambrik József

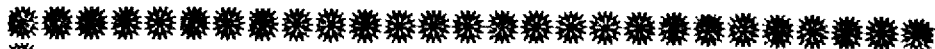
auritor, văpsitor de biserică, pregătitor de cadre (rame) aurite.

SEGHEĐIN.

(Szeged), strada Kelemen nr. 4.

PRIMEȘTE orice lucrări noi și reparări de această branșă precum altare, amvoane, cruci, prapori (steaguri), licoane și cadre (rame), precum și renovarea și văpsirea obiectelor bisericești cu aurul — cel mai bun care nu-și perde fața. —

Prețuri favorabile și executare cu punctualitate.

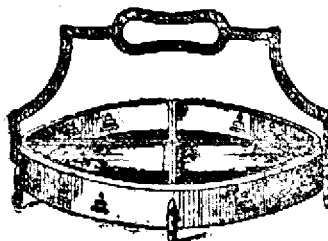
Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 9 (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József).

Adno la cunoștința on. public, că am deschis o

prăvălie de obiecte de argint de China

corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare deposit permanent de tacâmuri, tave, jardiniere, cabare, coșuri și tot felul de obiecte de lux, fasonul cel mai modern. Țin mare deposit din obiectele de Berasdorf și Szandrick, tot asemenea obiecte optice. Solicit păr. on. public, Cu stimă

Feuerstein Herman

în Cluj (Kolozsvár) Mátyás-Király-tér nrul 9.

Prețuri solide. Preț-curent gratis și free. Comandele în provinciile se săvârșesc prompt și solid.

Instalație electrică!

Instalație electrică!

DERTÜL JÁNOS

Szeged, Fekete sas utca 16.

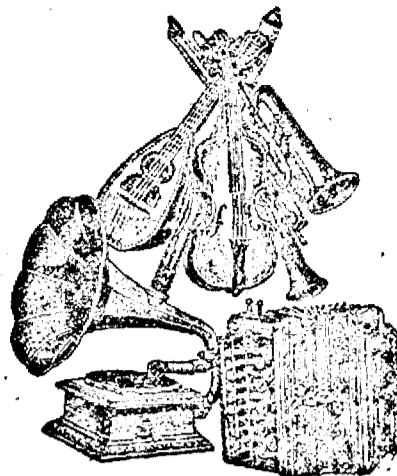
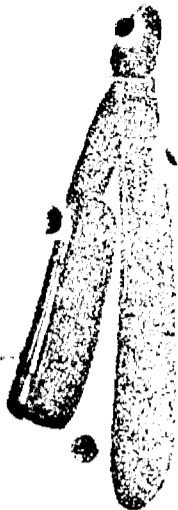
Primul atelier de ascuțit și melirat bricele din Seghedin.

Deposít de brice (prima calitate), foarfece, cuțite de buzunar și de cuină, precum și de diferite obiecte de oțel. Ascute și melirează mașini de tuns pentru oameni și cai, cu prețurile cele mai moderate și se angajează să pregătească orice obiecte de brânșa aceasta.

Muncitorii primesc — favor. —

Ține în deposít toți articlii de frizerie.

6 brice trimise deodată spre ascuțire se expediază porto-franco.

In atelierul me instrumente muz

în Chichinda-mare (N kinda) str. Sándor-Föb

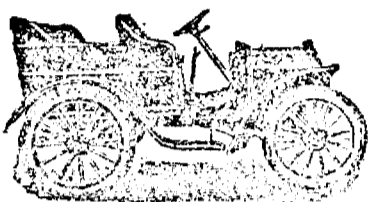
provăzut cu puteri de muncă se repară tot felul de instrumente muzicale în mod special cu prețuri mai pomenit de ieftine. Țin în depozit tot felul de viole fabricate în țară, tambure, harmonice și foane, precum și plăci de gramofon. Apoi tot felul de părți de instrumente.

La comande din provincie lucrul cu îngrijire sub supravegherea mea.

Cu deosebită simțăminte

liferăm instr.

KELEMEN ANTAL

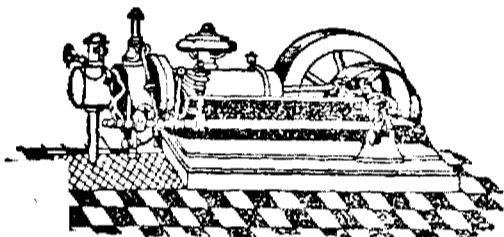

Ferdinand Saller

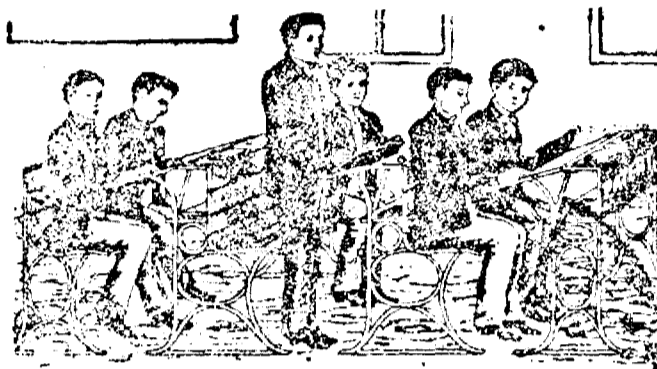
stabiliment de mașini, motoare și automobile.

Sibiu, Franziskanergasse 6.

Se execută orice reparații de motoare cu benzină sau cu ulei. Garantez întrebuințarea minimală de material și prestatie maximală. — Construiesc motoare nouă de benzină dela 2 la 6 HP. puterea cea mai ieftină pentru industrie și agricultură, stabile sau transportabile. — Toate reparațiile atin-gătoare de ramura mașinelor să execută în mod special și ieftin.

Cele mai bune referențe. Prețurile ieftine. Serviciu solid. Fac reparații de automobile și de biciclete.

Cele mai noi mașini fier și și cele mai bune bănci nice de și mobilele cuintelor lor, spită

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție rează numai de cătră firma

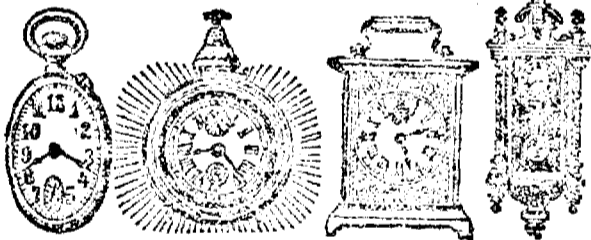
Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașini

Cum să vă dovedesc

că clasornicele date mie vor fi reparate punctual! Cel mai simplu mod de a trimite clasornicele stricate pe postă. —

Neu Vilmos

clasornicar și glavaergiu

Seghedin Laudon u. 24.

Unde se repară clasornicele în mod special.

prompt cu garanție de 8 ani și prețuri favorabile. — Ține în deposít clasornice de buzunar, pendule și clasornice cu alarmă, precum și bijuterii și obiecte pe argint de China, cu prețurile cele mai favorabile. — Cumpără frânturi de aur și de argint cu prețurile cele mai mari sau le schimbă bu obiecte noi.

Comandele din provincie se săvârșesc punctual și se impachetează cu mare îngrijire.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

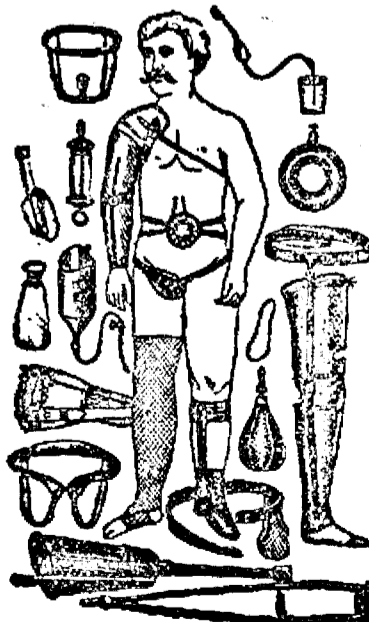
Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- „ „ box „ „ „ „ „ K 11.—
- „ „ șevro pt dame cu humbi K 10.50
- „ „ „ „ cu șirete K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 6.80
- Ghete de copii dela K 3.—

Material de I-a clasă.

Prima fabrică din Ardeal pentru instrumente chirurgice, pansamente, instrumente optice, cuțite, briciuri și șini pentru ortopedie (pentru îndreptarea trupului).

Mare deposít de instrumente medicale și pentru pânțele, ochișane veritabile franceze, cele mai fine cuțite engleze svedeze și de Solingen și briciuri, ortopedice marca Gillette, pietoare speciale, cordoanel numit Diana și specialități franțuzești.

Deutsch Miks

KOLOZSVAR, Mátyás király-tér 7.

Atelierele fabricii în strada Petőfi numărul 2.

Preț curent gratis.